

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne peti-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje izražajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Carigrad 30. decembra. Rusi so prišli v planjavo pred Sofijo. Prebivalstvo je zapustilo mesto Sofijo. — Poveljnik Kadikiöske divizije Asaf-paša je imenovan za poveljnika v Kosovem vilajetu.

Muktar-paša je s svojo vojsko zapustil Erzerum in se je v Beiburt nazaj pomaknil.

V Balkanu in na Dunavu je vreme najslabeyše. Huda zima.

Rusi streljajo na turške utrdbe v Batumu.

„Havas“ poroča, da so odločilni krogi v Carigradu zdaj zopet k miru nagnjeni. Več poslanikov je svetovalo porti, naj stori take mirovne pogoje, kakoršne bode Rusija mogla sprejeti.

Vojska.

Zopet danes je nam poročati važno, če prav nekrvavo, z mago naših slovanskih bratov Rusov. Oni so dobili v Aziji glavno mesto Armenije, Erzerum, v roke! Uže pred dvema dnevi je telegraf iz Carigrada lakonično poročal, da je Muktar zapustil Erzerum. Listi so se vpraševali, kako? ali sam, ali z vojsko. Telegram iz Carigrada, ki smo ga na starega leta dan po polu dne preko Dunaja prejeli, kaže, da je Muktar s svojo vojsko Erzerum sam zapustil ali izpraznil („räumte“ se pravi v nemškem tekstu), gotovo iz strahu, da ne bi

bil ujet, kakor Osman v Plevni. Pričakujemo jutri tudi ruskega oficijalnega natančnejega poročila. — Erzerum šteje kacic 40.000 prebivalcev, po družih virih še več. Leta 1829 ga je bil Rus Paskijevič vzel. Zdaj ga valjda Turki ne dobodo več nazaj.

Mesto Pirot, katero so Srbi po dvadnevem boji vzeli, je bilo branjeno od štirih redut. Ko so Srbi te prišturmali, nij se moglo več držati. Mesto šteje 15.000 krščanskih prebivalcev, večidel Srbov.

Iz Zimnice poroča dobro poučeni dopisnik v „P. C.“: Mimo vseh protivnih zatrjevanj more se določno sklepati, da bodo Rusi še to zimo prekoračili Balkan. Jedinie okolnosti, ki bi utegnile upirati se potrebnim operacijam, so vremenske razmere v balkanskih gorah in nepristopni in zameteni potje in prelazi v njih. Teh okolnostij in njihovih nasledkov nimalo nemamo precenjevati, kakor so to govorili o težkočah zimske vojne v Bulgariji, katere so se pak pozneje izkazale za pretirane. Preko Balkana iti je sicer po zimi težavnejše, a nemogoče vendar nij. V Šibki-soteski in v orhanskih klancih so ceste z malimi prestanki tudi ob zimskem času pristopne, se ve da je to razumevati po orientalnih razmerah. Tem manje težav bode ta prelaz prizadel vojski, katera je uže mesece in mesece prirejela cesto in se pripravljala na vse vremenske nezgode. Od Gabrove in Trnovega drži mnogo lepih in zložitnih cest, po katerih se mogo voziti vsakovrstni vozovi in vsa vojna potrebščina, prav do vrha balkanskih prelazov. Kar se tiče južnega dela balkanskih gora, ki je sedaj še v turške oblasti, nij ondi tolikih težav, kakor na severnem in, ako tudi Turki ceste razrujo, jih Rusi v malih dneh zopet lahko do

cela popravijo. Zatorej so uzroki, katere navajajo o nemogočnosti, da bi ruska vojska prišla ob zimi v Rumelijo, čisto neutemeljeni, pač pak govore in obetajo, da se bode kaj jednacega izvršilo, vsa sedanja pripravljajna in strategična podjetja ruska.

Novo leto!

Mnogo let uže zaporedom smo vajeni, da ta dan stopimo pred svoje bralce s kratkim ozirom na minolo leto in za nas važne dogodjaje v istem ter z željo, da naj bode v novem letu v vsacem smislu boljše, sklepajoči vzlasti, da naj bode boljše za našo slovansko stvar. In nikedar še nijsmo imeli tako silo imenitnega „novega leta“, in nikedar nijsmo imeli še pravice, s takim krepkim upanjem in tako trdnim prepričanjem govoriti o lepšji bodočnosti ideje, za katero se bojujemo vsi leto za letom, dan za dnevom z enako žilavostjo z enakim prepričanjem, nikedar še, pravimo, nego letos, ko je nad krvavim bulgarskim poljem posijala krvava zora slovanskega dneva.

Trepetaje od razburjenosti, zaupljivi in bojzljivi, sedaj z najlepšimi sanjami, zopet z nemirnimi slutnjami v srcu in v tako jemljemo danes slovo od starega, navelo pričetega, a dobro končanega leta, storimo prvi korak v novi odsek časa, imenuje mej kulturnimi narodi 1878 bode nam Slovencem sigurno jeden najmenljivejših, kar se jih je še do sedaj tilo. —

Razumljivo je, da gledamo danes skoro jedino na jug; glasovi iz železnih ust, ki se čujejo od tod, razumljivi so tudi najbolj za vsacega, bodisi prijatelja ali neprijatelja, in

Listek.

Zakaj se je prva slovenska knjiga tiskala v Tubingi?

(Spisal F. Jaropolk.)

Mej onimi čestitimi možmi, ki so zadnja leta preiskovali, ali ki še sedaj preiskujejo kranjske dežele zgodovino, nam je, poleg Dimitza, Hitzingerja, Radiča, Parapata, Kozine in drugih, v prvi vrsti imenovati Teodorja Elzeja, bivšega pastora ljubljanskega, pozneje meranskega, in sedaj evangelijskega župnika v Benetkah. Po zatrti reformaciji na konci 16. in v začetku 17. veka je bil Elze čez 250 let prvi protestantovski duhovnik na Kranjskem. Naravno je bilo, da je ta izobraženi na universiteti v Tubingi izučeni in z veseljem do zgodovinskega preiskovanja obdárjeni Nemec spominjal se tistih mož, ki so poltretje stoletje pred njim mej našim narodom učili Lutovo vero.

Začel je študirati protestantovsko dobo kranjske zgodovine; začel je preiskavati v ta namen javne in zasobne arhive in knjižnice po kranjskih mestih, samostanih in gradovih in, gotovo ne trdim preveč, če pravim, da je Teodor Elze za kranjsko zgodovino 16. stoletja prvi veščak in da mora iz njegovih knjižnic in posameznih spisov, razglašanih po različnih strokovnjaških novinah, zajemati vsak, kdor se hoče o prezanimivej dobi kranjske reformacije in antireformacije do dobra podučiti. A Elzejeva preiskovanja nijso samo za zgodovino tedanjih političnih, socijalnih in verskih razmer na Kranjskem imenitna, nego zanimajo nas posebno za tegadelj, ker se tesno tičejo tudi zgodovine slovanskega slovstva; kajti prvi protestantovski duhovniki na Kranjskem so bili ob jednem prvi pisatelji slovenski. Ker menim, da so glavni spisi Elzejevi čitateljem „Slov. Naroda“ kolikor toliko znani, nečem tukaj o njih govoriti, nego opozoriti jih hočem samo na knjigo, katero je Elze

minolo jesen dal na svitlo pod naslovom: „Die Universität Tübingen und die Studenten aus Krain. Festschrift zur vierten Säcularfeier der Eberhard-Karls-Universität Tübingen. 1877. 8, 109.“ — Mej gradivom, ki je v tej knjigi nakopičeno, najde kranjski zgodovinar in slovenski literarni historik mnogo novih do sedaj še neznanih posameznostij, posebno jako zanimivih životopisnih črtic in hvaležen mora biti Elzeju za njegov trud in za njegovo delo vsak, kdor ljubi zgodovino kranjske dežele, ali se zanima za prve početke novoslovenskega slovstva. — Posneti hočem blagovoljnemu čitatelju iz te knjige samo nekoliko črtic, in nádejam se, da se potem vsak sam uveri, da je pohvala, s katero govorim o Elzejevi knjigi, po vsem istinita in za sluzna.

Gotovo se je uže marsikdo rado vedno vprašal: kako je to, da se je baš prva slovenska knjiga, ki je l. 1550 zagledala beli dan, tiskala baš v Tubingi na Virtemberskem? Kako

preko teh glasov ne morejo stalno prodreti gole skrbi za mali naš hram; kaj bi tudi, — prva skrb je vendar skrb za celo slovansko hišo, ki se v tem trenutju prerouje, — ko se bode ista utrdila, tedaj bomo zopet s polno močjo počeli zopet delo mej domačimi stenami v malem hramu, ki se imenuje Slovenija.

Prišli smo dan denes tako daleč, da razumimo vsi, kaj je v bistvu naša stvar, in koliko je treba storiti njej v prospeh. In to je veliko. Za to pak tudi mnogo mirneje gledamo lahko naprej in nazaj: za nami je mnogo lepih ur, mnogo lepih trenutkov, pa tudi mnogo britkih izkustev, britkih in žalostnih dnij — in pred nami jih je morda ravno toliko. A mi vemo, zakaj smo jih prebili, mi vemo, komu v prospeh, komu na korist smo jih uživali. In ta zavest je dovolj, ona nas odškoduje za vse. Vsak narod ima svoje trpljenje, ima gotov čas, v katerem ga obdajajo britkosti. Tudi naš rod ga mora imeti, in ga ima, to čutimo dovolj. Da bodo srečnejši zanamci, to pa je itak sigurno, to mora biti, ako nas ne vara zgodovina, edina istinitost, in ako ne laže in ne postaja sam sebi nezvest natorni zakon. Prišli bodo potomci, srečnejši od nas, svobodnejši od nas, Sloveni, svobodni Sloveni, zavedni svojega rodu in svoje zgodovine, pa morda, ali skoro gotovo — brez pravega razuma za našo britko borbo in za naš — pogum. Da, pogum! Treba ga je v istini, in ponosen zna biti vsak, ki stoji v prvih vrstah bojevnikov naših. In s tem pogumom, kakor ga je imela cela naša četa vedno do sedaj, s tem pogumom storimo danes tudi korak v novo vojno dobo, v dobo novega dela, trpljenja in borenja, korak v novo leto 1878. Bog daj, da ga končamo, kakor želimo svojemu narodu! X.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. decembra.

Grof *Andrassy* je avstrijskim delegatom skrivaj, na častno besedo, da bodo molčali, razložil svojo vnanjo politiko. Kar pride „N. Fr. Pr.“ in piše polemičen članek proti *Andrassyjevi* politiki, iz katerega so visoka gospoda prevideli, da mora „N. Fr. Pr.“ vedeti za tajnost. Kdo jo je izdal? Nihče nij povedal. Zadnji broj „*Agramer Zeitung*“, oficijoznega organa hrvatskega bana Mažuraniča,

prinaša iz Dunaja sledeči telegram: „V dobro-podučenih krogih se govori, da je početnik v „N. Fr. Pr.“ objavljenih indiskrecij v avst. budgetnem odboru nj. ekselenca skupni finančni minister, baron Hofman.“ Radovedni smo, kaj bo iz tega.

Vnanje države.

O slovanskej politiki *Rusije* pišejo „*Ruskijska Vedom.*“: Edina Rusiji mogoča politika je slavjanska politika. Če so se drugi narodi, upognivši se narodnej zavesti, državno zjedini, mora tudi Rusija svojo slovansko narodnost svoje politiki za podlogo dati. Časi so pretekli, v katerih so vladarji zavoljo osebnih sorodništev, zaradi prestola ali sovraštva, vojske vodili ali svoje države preobrazovali. Italija se je zaradi svoje narodnosti tujih vladarjev osvobodila in se prostovoljno posadila pod jednotno kraljestvo. Raztrošeni Slovanje v Turčiji in na zapadu isto tako kakor drugi narodi glasno govore o svojem sorodstvu s Slovanstvom.

Nevarnost položaja mej Rusijo in *Anglijo* je v tem, da si novine obeh narodov očitania v obraz mečejo, ki so sicer prehodniki vojne. Ruske novine ničesa ne primolče, temuč lakomnim in samopridnim Angležem celo resnico v obraz mečejo. Angleške vlade listi pa dolžni ne ostajejo.

Telegram agentstva „*Havas*“ označuje korake, katere bode angleška vlada učinila, ako bi jej izpodletelo posredovanje. Od parlamenta bode zahtevala denarne pomoči in, ako jo ta odbije, bode razpuščen ter bodo volilci izrekli svojo sodbo. Precej obilo ter močne vojske, ki je sedaj popolnem pripravljena v Indiji, mogó aprila meseca dovesti v Evropo. Kabinet dela neposredneje korake pri ruskej vladi, da izpolni prošnjo porte zaradi posredovanja za pričetek pogajanj o miru. Kakor „*Times*“ poročajo, bode Francija, kar se tiče orijentalnega vprašanja, čakala dotle, da prično pogajati se o miru, a že zdaj izjavlja, da ne more izprememb v sredozemskem morji mirno gledati. Azijsko vprašanje ter reorganizacija evropskih turških provincij pak, da je čisto nič ne brigata.

Iz *Aten* se poroča, da je grška vlada vse rezerve regularne armade skupaj sklicala. — Kadijoti so vse ponudbe Turkov o svobodi odbili, ker s Turčijo nečejo nič opraviti imeti. Tako je vendar upanje, da se že enkrat tudi Grki vzdignejo na razbijanje turške gnjile države.

Na *Francoskem* bodo povsod 6. januarja občinske volitve. Dasiravno so uradniki in županje še večidel protirepublikanski (ker je zadnja *Fourtounova* vlada odstavila nič menj nego 5000 županov) vendar se sme upati, da bodo tudi tu zmagali republikanci. Zlanje ministerstvo *Dufaure-Marcere* je izdalo

ukaz, da se imajo volitve popolno svobodno vršiti.

Dopisi.

Iz *Kamnika* 28. dec. [Izv. dop.]

Da je Plevna pala, nam je vest prinesel telegram 11. t. m. zvečer, in velikanska radost se je zbudila po našem mesticu, in bilo je nenavadno omenjeni večer ljudij po ulicah; Bog živi naše brate Ruse, nevstrašljive junake! Če pa bo marsikateri vprašal, ali smo pa tudi kaj na slavo tega velikanskega slovanskega čina javno storili, žali Bog da ni smo, ker smo si bili v svesti, da bi nam bilo takoj prepovedano od našega župana Keclja, kateremu smo oblast v roke dali. Zato tudi pristavim ob tej priliki, da mi Kamničanje gotovo ne bi bili zaostali za drugimi, da bi bili javno obhajali ta velikanski veseli slovanski čin, ko bi bil le župan drugi. In zatorej, Kamničanje, Vas opozorujem menda dosti zgodaj, da ko pride čas volitev, takrat pokažite, da ne stori vsega denar in glaž vina. Zatorej rečem, da delajte vestno, da si izberemo moža narodnega in sposobnega. Naš župan bi skrbel lahko, da kadar po mestu nasipajo in blato spravljajo, kar se le redkokrat zgodi, dobé delavci v pravem času plačo, kar se letos nij zgodilo še zdaj, če ravno bi bilo to zelo potrebno, ker delavci si potem še kruha ne morejo kupiti. In izvolimo si tudi družega zaradi njegove žene, ker nij davno, kar je rekla: „oh sama ne vem kaj počet“, povsod ga uže hočejo imeti? zdaj so ga še prisilili, da je „geordnatar“? ali kako se uže pravi.“

V tukajšnji farnej cerkvi nij bilo še nikoli tako malo ljudij kakor letos na sv. večer. Možkih nas nij bilo več kot samo 25. Da se farna cerkev tako v nemar pušča, kaj je vendar uzrok?

Iz *Kamne gorice* 26. decembra

[Izviren dopis.] Pred božičem smo tožili, da pride nadloga za nadlogo nad nas in opravičena je bila naša skrb, da ne bi prišlo še hujše, kajti, ako bi se bolezen mej otroci tako širila, kakor se je začela, otroci bi nam bili vsi pomrli. A vse se je na bolje obrnilo. Božič je tudi nam prinesel blagoslov božji. Bolezen mej mladino se ne širi, še le pojenuje; do sedaj sta zbolela le dva z novega, prejšnjih bolnikov pa se množina zboljšuje. —

Božič praznovali smo po stari šegi; sveti

je to, da se je baš v Urahu poleg Tubinge l. 1558. osnovala tiskarska družba, ki je šest let dajala na svetlo slovenske in hrvatske knjige, tiskane z latinskimi, glagolskimi in cirilskimi črkami? Kako je to, da so kranjski deželni stanovi za reformacije tako živo občevali baš z virtemberškim vojvodo? Kako je to, da so se protestantovski duhovniki šolali največ na Virtemberskem in da so potem, iz domovine segnani, večkrat ravno tam iskali miru in pomoči? od kod izvira ta na prvi pogled čudna zveza mej kranjsko deželo in mej daljnim Virtembergom?

Da na to odgovorim, moram nekoliko dalje nazaj poseči.

Dasiravno je bila Kranjska uže več nego 800 let kolikor toliko od Nemške odvisna, je vendar svoje sinove do 16. stoletja rajša pošiljala na slavne velike šole v Padovo, Bolonjo in Pavijo, nego na nemška vseučilišča. Posebno Padova je bilo izvoljeno mesto kranjskih velikošolcev. Slavno ime modroslovne, medicinske in pravoslovne fakultete,

prijazno podnebje italijansko, veselo in jako v ceno življenje dijaško in velike svoboščine, katere so padovanski študenti uživali — vse to je vabilo bližnje Slovence v Padovo. Izmej dijaških svoboščin n. pr. omenjam samo to, da so smeli dijaki vsako leto svojega rektorja in svoje profesorje voliti; iz tega se vidi, da je bila na padovanskej universiteti svoboda res velika. A Padova je bila katoliška velika šola in katoliški duh je prevladoval tudi mej sicer razuzdano živečimi študenti.

Ko se je tedaj v II. polovici 16. stoletja nova vera po Kranjskem čudovito brzo razširila, tako da je bilo n. pr. v Ljubljani, ki je štela leta 1597 okolo 7000 prebivalcev, samo 3—400 ljudij iz najnižjih stanov še katoliških, in da je bila velika večina kranjskih deželnih stanov luteranske vere, pogrešali so novoverci protestantovskih duhovnikov, zatorej so začeli pošiljati kranjske mladeniče na Nemško, učiti se protestantskega bogoslovja. A da so si v ta namen izvolili baš virtemberško vseučilišče v Tubingi, bila sta uzrok dva

slavna rojaka slovenska, ki sta v sredi 16. stoletja na Virtemberskem živela.

Prvi je, sè svojim učenjaškim imenom, *Matthias Garbitius Illyricus*, katerega bi po naše Matija Grbec imenovali. Ta mož je bil rojen v Istri (zato se imenuje *Illyricus*), katera je bila pa takrat, kolikor je nij bilo benečanske, politično in upravno s Kranjsko združena. Dasiravno je bil ubogih roditeljev sin, ga je vendar želja po višej izobraženosti gnala v Vitenberg na Saksonsko, kjer se je 6. maja 1534 za visokošolca vpisal. Ker je bil bistre glave, ga je vzel nekoliko časa M. Luter k sebi, da je ž zjim obedoval. Učil se je posebno dobro grški jezik ter bil izvrsten učenec *Melanchthonov*. Na njegovo priporočilo je dobil Grbec leta 1537 profesuro grškega jezika na pedagogiji, a leta 1541 na universiteti v Tubingi. Zaradi njegove učenosti, pridnosti in njegovega poštnega življenja so ga njegovi nemški tovariši tako čislali, da so ga trikrat l. 1546, 1552 in 1557 izvolili za dekana modroslovne fa-

večer zbrali smo se v domačih krogih svoji pri svojih. Otroci so igrali krog jasic, dokler nas ne pokliče zvon, nam oznanujoč, da se prične polunočna sv. maša, ter se obhaja spomin prihoda odrešenikovega. Toliko bolj smo bili veseli, ker moremo v praznikih svojo pobožnost opravljati v domačej cerkvi. Č. g. vojašk duhoven v pokoju je opravljal službo drugega duhovnika, za kar smo mu hvaležni in se nadajamo, da bode gospod tudi še dalje nadomestoval drugega duhovna. — V bližnji nam Kropi pripetila bi se bila sv. večer kmalu velika nesreča. — Gospodinja gre v cerkev, zapre sobo, kjer se je praznično spravljala ter pri tem zatrosi ogenj v obleko v škrinji. Gospodar s tovarišem se pomudi še nekoliko časa doma, ter oduha, da se nekaj smodi. Preišče vse, pa nikjer ne zasledi ognja; da bi šel v zaprto stransko sobo, kjer nij bilo peči, mu ne pride na misel. Naposled vendar odpreta s tovarišem sobo, a puh ja skoro vznag nazaj vrže. Hitro zapreta dveri in tečeta po vode in po dolgem trudu posrečilo se jima je, da sta ogenj pogasila. Ker je omenjena hiša sredi trga in na dvorišču mnogo suhih desk za mizarja, nastal bi bil kmalu ogenj, kateri bi bil prouzročil neizrečeno nesrečo.

Iz Krškega 30. dec. [Izv. dopis.] Početkom oktobra so osnovali tukajšnji nemškutarji društvo pod firmo „Leseklub“ ter svojo bralno sobo najeli pri g. Ženerju. Ujeli so zraven tudi nekaj Hočevarjevih privržencev, spravili na taki način 35 udov skupaj ter pričeli svoje delovanje v božjem strahu. Predsednik društva je bil najden brez ovinka v osobi g. Rülling.

Komaj se je začelo društveno delovanje, pride čez nekaj tednov prvi udarec: oštir, ko je izprevidel, da nij dobička pri tej gospodi, katerej ne vino, ne pivo, ne natakara, ne njene stopinje nijso všeč, vedel si je kmalu pomagati, ter društvu sobo odpovedal s sledečimi besedami: „Da ihnen weder meine speisen, noch meine getränke genehm sind, so bitte am 1. k. m. die localitäten zu räumen.“ Odlok na to bil je: „Mit vergnügen!“ dr. Rülling mp. „Mit vergnügen!“ — O kaka ironija, kako žaljenje! Vendar je g. Rülling v srcu drugače mislil, ne vedoč, kam bode spravil svoje društvico pod streho. E, saj stvarnik še za ptičke pod nebom skrbi, bode menda tudi za krške nemškutarčke na zemlji, hajmo z našim „Leseklubom“ eno hišo naprej, morda

kultete. Poroča se nam, da je Grbec svoje slovenske rojake, ki so prihajali na Nemško študirat, posebno rad podpiral. Njegov famulus je bil po rodu Štajerec, tedaj najbrž Slovenec. In ko je znani učenjak Matija Vlašič iz Labinā v Istri (Matthias Flacius Illyricus) l. 1540 iz Bazla prišel v Tubingo, vzel ga je Grbec v svojo hišo ter ga postavil svojim poslušalcem za ponavljalca. Za Vlašičem so leta 1541 in 1548 prišli drugi Kranjci in Istrijani v Tubingo. In ko s Kranjske prognani Primož Trubar niti v Norimbergu niti v Švabskem Hallu zaradi strogih tedanjih tiskovnih zakonov nij smel tiskati svojega luteranskega katekizma in abecednika, je Grbec posredoval, da se je Trubarjev katekizem z abecednikom vred tiskal l. 1550 v Tubingi. Njemu moramo tedaj, kolikor toliko, hvaležni biti, da se je tiskala prva knjiga v našem jeziku! Grbec je umrl 2. maja 1559. leta.

(Konec prihodnjič.)

nam ustreže g. Tiber z enim kotom pod njegovo streho — mislil si je društveni predsednik, veliki Rülling.

Ko je g. Tiber uvidel, da društvo nema v hipu doma, dal jim je za nekaj časa prostorček v drugej sobici, z opazko: „Schön ruhig im winkel!“ — drugače bi morale reve na ulico stolček nesti in v takej zimi istinito na cesti v mrazu in snegu brati svojo turkoljubo „Neue Freie Presse“ in „Tagespost“.

Minuli pak so kmalu dnevi, katere je krčmar podelil kot termin, da si poiščejo za svoj Lese-„klop“ kakšno varno in toplo zavetje; moral je torej odbor, resp. Rülling, zopet skrbeti za primerno sobo, v katerej bi se dal pad Plevne „globoko“ obžalovati. Usmilil se jih je torej gosp. Gregorič ter dal res poštene prostore na razpolaganje. Prese-lilo se je torej društvo na trda tla, od koder menda ne bode treba kmalu popotne palice v roke vzeti.

Sedaj pak na delo; jeden naj nagovarja neude za vstop, drugi naj pobira pri udih „freiwillige beiträge“ za podobe v bralne sobi, tretji pa bode skrbel za teatralne reči: kou-lise, personal in drugo. Ta, tretji, je nekako najbolje vspešno delal in vzel si toliko korajže, na Silvestrov večer producirati se na odru. Toda — o presneta revščina, koliko jo je na svetu — kje oder vzeti? Šel je torej jeden nad prvosednika pevskega društva s prošnjo, da blagovoli posoditi oder za jeden večer, na kar se mu je negativno odgovorilo. Spravil se je torej g. Hochmayer na pet desk s čopičem v roki in nekaj namazal, kar bo za kulise; se vé, pisarno je dejal za nekaj dni na klin. Za nemškutarsko delo se to sme, ka-li.

Na starega leta dan pa bodo Krčani imeli čast, svetovne moči na odru od obličja do obličja gledati in nemščino njihovo v nekej burki po rajsko uživati. No, dober tek, in „Leseklubu“ v novem letu boljši napredek, da bi ne bil zopet tolikokrat na cesto vržen.

Domače stvari.

— (Volitev v kranjskem velikem posestvu) namestu radovljiškega grofa Thurna bode 8. februarja „L. Ztg.“ razglašala imenik volilcev. Zdaj jih je uže le 113. Število se vedno krči. In prav je, iz narodnega obzira, kakor stvari stoje na Kranjskem. Kdo bode kandidat, ne vemo. Dunajskih listov ljubljansk dopisnik, ki pa večidel le kombinira, kandidira „glasovitega“ Vesteneka.

— (Iz ljubljanske čitalnice.) Ker se je g. prof. Wiesthaler odborništva odpovedal, pozval je odbor g. Jeločnika v odbor, ki je imel pri občnem zboru za izvoljenimi največ glasov. Čitalnica bi take marljive delavne moči, kakor je gospod Jeločnik, težko pogrešala.

— (Ljubljanska hranilnica) je, kakor se nam je pravilo, prodala svoje zdanje poslopje za 120.000 gold. erarju, pa bode za hranilnične pisarne prezidala Novakovo hišo pri kazini. — Od 1. do 15. januarja hranilnica ne sprejema vlog in ne izplačuje zaradi sklepa računov.

— (Slovensko gledališče.) Prihodnja slovenska predstava, prva v novem letu, bode 6. t. m. — Predstavljala se bode igra v 4. dejanjih „Nasledki skrivnostne prisege.“ Za to predstavo je potem pozneje enkrat burka v 4. dejanjih „Robert in Bertram,“ v katerej je petje za so-

liste in zbor. Godbo jej je zložil kapelnik dramat. društva, g. Stöckl.

— (Iz Notranjskega) se nam poroča, da je te dni nagle smrti umrl tam povsod znani lesni trgovec in posestnik Jurij Švigelj. Skozi štirideset let je vedno trgoval z lesom v Trstu in si pridobil lepo premoženje. Dasi šolsko neizobražen bil je mož vedno zvest in trden narodnjak. Bodi mu zemljica lahka!

— (Budgetna debata ljubljanskega mesta.) V seji občinskega zbora ljubljanskega 27. decembra se je pretresoval tudi proračun stroškov in dohodkov, ali budget za leto 1878. Pri posameznih točkah pokritja ali dohodkov so se vnele žive debate, iz katerih hočemo zarad pomanjkanja prostora le glavne navesti. Pri točki 108.114 gld. je dr. Ahačič izrekel zahvalo dr. Supanu, ki se je glede zopetnega razpisa oferta za mestne dace najbolj trudil in je tako mesto lepo svoto profitiralo. Pri točki „Tivoli“ se oglasi g. Regali in se čudi, da ta grad s posestvom mestu tako malo in vedno manj nese, zdi se mu tam slabo gospodarstvo. Dr. Ahačič nasvetuje, naj se oddaljene mestne parcele gozda v Škofici prodade, ker jih nij mogoče čuvati in so vsled tatvin vedno menj vredne. Pri točki stroškov „obrtijska šola“ g. Regali ineni, da nij treba te šole, ker nič ne koristi. Zoper to govoré Dežman, pa tudi Horak, Klun, Potočnik in točka se sprejme. Pri točki „popravljanja“ opomni dr. Ahačič, da so ljudje, ki mestni tlak delajo, nemarni in preveč kámena ščedijo, vsled tega je pa treba vednih in pogostih poprav. G. Horak omenja, kako nečedne so ulice v št. jakobskej fari in kako se Ljubljana onesnažuje, ker peró ujetniki z grada tam svoje perilo. Dr. Bleiweis nasvetuje naj se po letu skrbi, da se bode po ulicah škropilo s čisto vodo, ne pa da bi se zajemalo ravno pred kanali, kjer se gnojica v vodo cedi. Pri oddelku „osvečava mesta“ (7900 gl.) želi dr. Ahačič izvedeti, kako je mesto navezano na plinovo društvo, ker je plin pri nas dražji nego drugod, dasi je mehak les po ceni. Bürger priporoča, naj se svetilnice bolj snažijo. Goršič pravi, da nij prav, da se v Trnovem in Krakovem sveti, kadar je mesec, a ne sveti kadar je popolno temá. Pri točki posušenje močvirja (183 gld.) meni dr. Ahačič, da je treba dosti več v proračun staviti, ker bode sila Ljubljano iztrebiti. A njegov nasvet, nij večine dobil. Pri točki o napravljanih novih orodij reče gospod Horak, da je sam videl, kako se mestno orodje od strani delavcev zanemaruje. Pri stroških za Tivoli (3361 gld.) se zopet oglasi g. Regali in pravi, da stane oskrbstvo tega posestva preveč, da je oskrbnik Podkrajšek nesposoben. Tivoli nese komaj dvakrat toliko, kakor ledenica. Tudi Horak pravi, da je tu mnogo zanemarjenega.

— (Tržaškemu političnemu društvu „Edinost“, katero je, kakor smo ob svojem času v „Sl. Nar.“ poročali, izrazilo cesarju svojo žalost zaradi nelojalnega obnašanja nekaterih Italijanov, ki so na narodnem zborovanji v Rimu napivali zdravice na združenje Trsta z Italijo, dal je naš presvitli cesar in kralj izreči svoje najvišje dopadajenje.

— (Isterski deželni zbor), ki zdaj mej prazniki zboruje, je sklenil s 13 proti 11 glasom, odbiti prošnjo Lošinjčanov, naj bi isterska dežela porok bila za posojilo, s katerim bi oni svoje pristanišče na morji popravljali. Ob jednom je sklenil cesarju za novo leto voščiti.

— (Na graškem ženskem učiteljski se je začelo — kakor uradni poročevalci nekako ponosno v „Gr. Zeit.“ zatrjujejo — tudi na slovenščino malo ozirjati. To je namreč jedini zavod za štajerske učiteljice, nemške in slovenske. Poslednje so do sedaj prihajale največ iz Ljubljane. V bodoče se pa ne bodo smele kranjske učiteljice v sosednje dežele preseljevati, zato je bilo treba graškim gospodom skrbeti, da si sami izgojijo učiteljice za slovenski štajler. — Primorani so torej bili za slovenske kandidatkinje v Gradcu vpeljati nekoliko slovenščine.

— (Od Velike nedelje) se piše: Komenda nemških vitezov napravi vsako leto javno dražbo svojih vin iz ljutomerskih gor. Dražba se je navadno vršila meseca decembra, letos pa je bila 8. novembra: Došlo je precej kupcev. Višje 200 polovnjakov se je s posodo vred izklicavalo in do 10 polovnjakov vse prodalo in sicer po 109—117 gld. štrtinjak, kojih vsak je bil po 100 gld. prvič izklican. Denarji so se morali takoj položiti, vino pa v 8 dnevih odpeljati proti 50 kr. kletnine za 1 štrtinjak. Temersko vino se je najbolj drago prodalo, namreč po 126 gld. Z vspehom dražbe smemo zadovoljni biti.

— (Zvonovim naročnikom). Prva „Zvonova“ številka bode se nekoliko zakasnila. Za „Zvon“ so bile zdaj posebej lite nove čerke, ker pa te niso bile gotove opravem času, nij „Zvonov“ stavec mogel staviti spisov, kateri pridejo v prvi številki 1. 1878.

Odpravnštvo „Zvona“.

— („Hrvatska matica“) je izdala za 1. 1877 5 knjig, namreč: „Prirodni zemljepis Hrvatske“, „Pavao i Virginija“ (povest), „Nahod Franjo“ (povest), „Pjesnik i svet“ (roman), in „Iz maloga sveta“ (roman). Vseh knjig kupna cena je 5 gld. 75 kr., društvenina „hrv. matice“ pa 3 gld. Na to opozorujemo „Slov. matico“.

— (G. Seidl) toži „Slov. Gosp.“ zarad uvodnega članka v 35. števil. in zarad dopisa v „Vaterlandu“ števil. 245. ter zopet trdi, da smo o njem poročali krivo, izmišljeno in mu zločinska dejanja očitali. Ali tožba mu bo zopet zastoj. Resnico mu bomo dokazali deloma celo s sodnijskimi zapisniki, katere je g. Brandstetter, znani Seidlov prijatelj, prepisati dal in v Maribor poslal tako, da sedaj uredniku „Slov. Gosp.“ služijo v obrambo. Svetu še neznane reči smo zvedeli. Pravda bo jako zanimiva, Slovencem gotovo v veliko zadostjenje — meni „Gosp.“

Razne vesti.

* (Na dvoboj) je v nevterskem okraju na Ogerskem pozvala soproga svojega moža.

* (S plinom) so jeli razsvetljavati vagono Elizabetne zapadne železnice in so se

prvi poskusi prav dobro obnesli in izkazali za vrlo praktične.

* (Osman-paša) bode baje v Moskvi imel bivati. Sina njegovega, malega Osmana, je sultan imenoval za lejtnanta.

* (Velika nesreča na morji.) Parobrod „Friesland“, ki se je odpeljal iz Bata-vije, kjer je ukrcaj blaga za 3 milijone, 50 indijskih vojakov, ki so se, dosluživši svojo službo, vračali domov v Evropo in okoli 200 družih potnikov, samih rodov angleških oficirjev in uradnikov, mej njimi 70 žensk in 35 otrok, se je brez sledi izgubil. Dne 4. decembra je odjadral parnik iz Gibraltara in najpozneje za teden dni bi bil imel prispeti v Angleško, kamor pak ga nij še bilo do denes. Po vsem soditi je strašen vihar, ki je razsajal po noči mej 8. in 9. decembrom v zelo nevarnem biskajskem zalivu, tudi parobrod z vsemi potovalci uničil ter je toliko ljudij, ki so se uže veselili skoraj priti v drago si domovje in videti ljube domače in prijatelje, pogotitnilo morje. Zbog tega je po vsem Angleškem žalost velika in obča, ker se ne vedó, katere rodovine je zadela nesreča. Lani je na enak način utopila se v Sunda-prelazu velika ladija „General Kruzen“.

* (Petdeset let v možke obleki.) Medicinski list v Ncvem Jorku pripoveduje o gospé, ki je v možke obleki 50 let služila za zdravnika v angleški vojski. Mej drugim omenja, da je bila pri operacijah zdravniških hladnokrvna in drzna ter v obče zelo vroče krvi. Jedenkrat se je ob „nosu dobrega upanja“ kar na ladiji zapela v dvoboj. Avanzirala je kakor vsak nje kolega in bila naposled na

stopnji zdravniškega general nadzornika. Imenovali so jo dr. James Barry in občevala je se svojimi tovariši, ki pa nikakor niso vedeli za nje spol. Tekar po nje smrti so seznali na veliko začudenje zdravniški drugovi, da je bil njihov kolega — ženska.

Umrli v Ljubljani

od 22. do 23. decembra:

Marija Kranjec, osobnjice hči, 22 l., za jetiko. — Marija Tickel, osobnjica, 77 l., za sušico. — Valentin Zupan, zasebnik, 57 l., za otrpnenjem pljuč. — Marija Bogataj, osobnjica, 70 l., za mrtudom. — Avrelia Peterman, višjega živino-zdravnika hči, 6 1/2 l., za davico. — Helena Fajdiga, osobnjica, 58 l., za jetiko. — Janez Kafov, zasebnik 74 l., za vodenico. — Ana Majer, šivilja 54 l., za srčno vodenico. — Magdalena Kunčič, čevljarja o, 23 1/2 l., za vodenico. — Marija Schaffenrath, mestjana vdova, 80 l., za protinom. — Ivan Brojer, oficirsk sluga, 25 l., za vnetjem pljuč. — Marija Androjna, osobnjaka otrok, 6 m. 27 dni, za bruhanjem. — Marija Kos, starinarica, 80 l., za marazmom. — Jurij Bebar, delavec, 38 l., za gnojno mrzlico. — Jurij Mazgon, pasar 69 l., za starostjo.

Zaradi denašnjega praznika izide prihodnji list četrtek.

Dunajska borza 31. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	65	75	"
Zlata renta	73	95	"
1860 drž. posojilo	111	30	"
Akcije narodne banke	785	—	"
Kreditne akcije	194	25	"
London	120	10	"
Napol.	9	63	"
C. kr. cekini	5	72	"
Srebro	104	60	"
Državne marke	59	60	"

Svarilo in razjasnitev!

Nigdar

še nij noben kozmetičen izdelek prouzročoval z velikanskimi svojimi vspehi tolike

pozornosti,

kakoršno si je pri vseh prilikah zadobil

Winkelmayerov

toričen cvét,

kajti po njem so komaj 15 letni mladenčci uže nosili takeve brade, kakršnih ne vidis pri ljudeh v možke dobi, plešče, kjer uže več let nij bilo najmanjše dlavice, zarad se so zopet in gnale krepke in goste lase.

Nij se dakle čuditi, ako so kmalu prišla vsakovrstna ponarjanja mej svet. Največ pa slepari občinstvo nek tukajšnji trgovec, ki napravlja mojemu sličan cvet pod istim imenom, v čemer ga je, so ve da le slabo poučil hlapec, katerega sem odpravil iz svoje hiše.

Celo „Wiener medizinische Zeitung“ izreka, da ima Winkelmayer najboljši toričen cvet.

Prosimo dakle, da nikdo ne pozabi povsodi le zahtevati Winkelmayerov toričen cvet, kakor tudi vse ostale torične izdelke.

Cene: Steklenica toričnega cvéta 90 kr.; piskrček toričnega mazila 50 kr.; piskrček z brilantnim, ki brado dela lepšo in volnejšo 40 kr.; torično olje 40 kr.; torično voščeno mazilo 30 kr.; torično mazilo za brado 20 kr.; Eau Athenienne, najboljšo sredstvo zoper ljuške na glavi, 50 kr.; purgin, vegetabilno sredstvo, ki osiweleji bradi da zopet prvotno barvo, 1 gld. — Purgin je napravljen brez mineralnih zmesij in nij dakle prav nič škodljiv.

Razpošiljati se mogo samo naročila, ki presegajo 1 gld. — Za vsako steklenico naj se pridene 10 kr. za priredbo.

Centralna razpošiljalna zaloga:

J. WINKELMAYER,

Wien, 6. Bezirk, Gumpendorferstrasse Nr. 159 und Stumpergasse Nr. 13.

Podružnice na Dunaji: M. Hauptner, frizér, Schottenring, na oglu Goncaginih ulic in Filip Neustein, lekarnica „Pri sv. Leopoldu“, v mestu, Plankengasse.

V Pešti: J. v. Török, lekarnar v kraljevi ulici 7. V Pragi: J. Fürst, lekarnar. V Brau: F. Eder, lekarnar. V Gradcu: H. Kiehlhauser, lekarnar. V Temesvaru: Ernst Jaromisz, lekarnar. V Klausenburgu: Szeky Miklos, lekarnar. V Gyöngyösu: Ferdinand Mersits, lekarnar.

Tujci.

30. decembra:

Pri Slonu: Grof Palffy iz Dunaja. — Gugel iz Krškega. — Wirt od Sv. Ane. — Reinchofer iz Zagreba. — Kobera iz Zagorja, Pri Matiji: Stedrih iz Dunaja. — Onderka iz Idrije. — Fabianič iz Dunaja. — Tribuzzi iz Vipave. Pri Zamoret: Stankovic iz Zagreba. — Košmelj iz Begunj. — Koren iz Idrije.

Hrvatska vina,

stara in nova, najboljše vrste, kakor sv. Ivanska, bunjačka, itd. se po 1 vedro in več dobodo pri

bratih Arko v Zagrebu.

(404—4)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Proti plači na mesečne obroke!

Oljnobarvene podobe in oljnate slike,

kot: podobe svetnikov in genre-podobe, pokrajine, lovske slike in portrete v lepih zlatih okvirih

v vrednosti od 20 gld. za le 1 gld. na mesec

nad 20 gld. „ 2 gld. „ „

Onim, ki ves kup precej plačajo v gotovini, se cena pri-

lično zniža.

Tudi klavirji, gosli, gitare in citre

se prodajajo proti zmernim plačam na obroke pri

(343—3)

Ivanu Giontiniju
v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.